

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

1. Iaponiæ situs, partes, ingenium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

LIBER TERTIVS.

UNTER monumenta Iaponiæ vetera (si fabula pro monumento est) mira quædam signantur de terra condita , & prima hominum propagatione. Mundo nempè informi , & confusis adhuc in chaos elementis , latuisse in vno globorum cœlestium Iezzanamin quendam , cum sua vxore Izzananghe , solos in hominum genere. Illum sedis mutandæ cupidum , vnco iacto in massam , terra , & aquis mixtam , sursum inde luti paucillum tulisse , id sensim augetens , fundensque se latius , in paruam insulam tumuisse , quæ nunc Auagis nominatur ; eam sole duratam , & vestigij patientem , cœpisse ab iis cœlo delapsis habitari , fuisseque hanc terram antiquiorem cæteris omnibus. Illic prole auctus numerosa ; creuisse pariter pro nascentium multitudine insulam , dum immensum porrectam , Izzanamis , in multas dissecuit , quas filiis suis hæreditarias ad habitandum distribuit , & hanc esse germanam Iaponiæ totius originem , eiusque insularum. Digna ipsorum genio fabula vt qui hominum primi ; & stirpe cœlesti editi ; & præstantissimi omnium nationum haberi velint , colique tanquam vniuersorum parentes mortalium : & fuit non nemo , qui ratus Iaponiam Orizontis limbum ab ortu nobis efficere , & Nifon vocari audiens (quod solis principium sonat) adscripsit illi Excellentiæ nescio quid , velut capiti orbis , & portæ Solis Orientis. Sed hoc ludibrium est ignorantium obliquitatem Sphæræ , & numerum circulorum meridianorum , horarumque , æquinoctij gradibus distinctarum. Iacet ad ortum Iaponia , & ab gradu trigésimo ad quadragesimum alterum , Septentriones versus , protenditur : Italiam aliquantò amplitudine excedit : annis haud pluribus quàm septem ante Xauerij in eam aduentum ab Lusitanis detecta est , Anno videlicet 1542. ab ortu procul Americam habet quæ hæc in Californiam pertingit , Sinas ab occasu (seu veriùs Coraum) propior adspicit ; vastissimo ad austrum Oceano ; Iessi regno à Septentrione præcluditur , de quo nondum liquet , vtrum Insula sit , an Tartariæ continens. Iaponiense imperium componunt regna numero quàm spatiis maiora , ex accuratissimo illorum scriptore sexaginta octo ; ex aliis sex & sexaginta , octo insulis ea continentur , quarum primariae tres. Primæ Saicocus (hoc est Iaponice , Regna ad occasum) nec nisi inscitia errore Scimon eam vocari aiunt , quod regionem inferiorem significat. Regnis Saicocus propriis nouem constat ; quibus Ichis , & Tauscima insulæ ,

I
Iaponiæ situs , partes , ingenium.

5
munoqel
B. Adreth
1700

T alia

alia duo adiiciunt. Altera Scioocus, regna nisi quatuor non habet sua, nam quintum Auagis insula illi addit. Tertia omnium maxima, absque nomine est. Nifonem, esto, multi eam appellant, sed ea vox toti est imperio communis; quodque nos Iaponem dicimus, hoc Sineses Iaponem; vulgo indigenæ Nifonem appellant, Regna comprehendit omnino quinquaginta, sed Ochis, & Sando insulæ, duo præterea ditionis eiusdem regna efficiunt. Extra quas dixi tres principes insulas, totum circumquaque minusculis velut confutum arctatur mare, scinditurque in sinus varios insulis, quibus est facilis & brevis ex vni ad alias trajectus. Solum ferè montosum; plana ferendis frugibus rariora, quanquam alendis incolis non parca; datura vberius, si colonos haberent diligentiores. Aquis enim montes perennibus passim scaturiunt, quibus in fluuios collectis, valles, & campi liberaliter pinguescunt. Sed nec ipsi montes (alicubi nubibus altiores) suis opibus earent quibus suos Iapones locuplerant. Fodinis abundant argenti feracibus, ad quod Europa & India navigat; in id Iaponij sat macram operam & tenuem conferunt; haud tamen vsque adeò sterilem, quin ad aureorum millia quingenta ex eo annua referant, eius enim pretij glebis argenteis Valignanus scribit vidisse quotannis Sinensia serica ab Lusitanis permutari. Sunt & aliis montes subterraneis specubus, & venis metallorum, ac sulphuris vbi-que pensiles; & multis locis perpetuò ardent. Cælum, etsi eiusdem cum Sicilia, & inferiore Italia ingenij, at longè frigidius; opinor montibus pluias dierum interdum quadraginta, in niues densantibus. Sed violentia ventorum nihil infestius, statis anni temporibus flatuum impetum, horas viginti quatuor eundem continuant, & quacumque turbinem egerint, integras deuastant regiones. Quare vnâ tantum ædes assurgunt contignatione; nobili tamen, vt apud nos aularum, & conclauium ordine, numeroque digestæ; ac licet nec fornicibus arcuatæ, nec parietibus è saxo, aut latere; ob crebros illic, & validissimos terræ motus, sed simplici ex ligno constent; sunt ad aspectum pulcherrimæ, commodissimæ ad vsu. Prima earum molimina trabes nectunt ingentes, apud nobiles ex cedro; quæ arbor illic enormi crassitie, ex montibus cæditur; partes tabulis, è cedro pariter, siue alia arbore, æuim ferente compinguntur. Sed illinuntur vtrimque gummitione splendidissimi candoris quàm nec humor nec aquæ diluunt. Scamnis propterea, & sedibus carent, quòd vel talis suis soliti sint, vel humi insidere, tibiis Saracænorum more decussatis, idcirco pauimenta storeæ vestiunt subtilibus intextæ paleis, sed in domibus virorum principum adhibentur multo serico, & argento, eleganti opere belluata.

2
Iaponum
forma &
mores.

2. Iam verò incolarum oliuarius color; statura infra mediocrem; si quibus altior, prærogatiuam formæ nobilis, ij ferunt; oris species ab nostra multum dissimilis: ex quo fit, vt nostri simulare partiam non possint, ad proseriptionum capitalium acerbiteriam deuicandam. Mox enim vt comparuerint, peregrinitatis arguuntur. Angusti oculi, nasus parum extans,